

Nejvyšší soud, nevyhověv dovolání žalobce, zamítl návrh žalovaného na přisouzení útrat dovolacího řízení a uvedl v této otázce v

důvodech:

Výrok o útratách spočívá v § 54 c. ř. s. Žalovaný předložil seznam útrat řízení dovolacího teprve dne 4. září 1928, ač dovolací odpověď podal dne 28. srpna 1928. Poněvadž podle poslední věty § 54 c. ř. s. seznam nákladů se má předložiti současně s návrhem, o němž se má státi usnesení, tedy v tomto případě současně s dovolací odpovědí, což se nestalo, byl seznam útrat předložen opožděně, což má v zápětí ztrátu nároku na náhradu útrat. Zda lhůta k podání dovolací odpovědi dotud neuplynula, jest nerozhodno, jelikož zákon v té příčině nerozeznává, nýbrž toliko klade váhu na současnost. Bylo proto návrh na přisouzení útrat dovolacího řízení zamítnouti.

Čís. 8799.

Vedlejší intervenient nemůže se domáhati na straně, k níž byl přistoupl, náhrady škody (§ 1295, druhý odstavec, obč. zák.) proto, že hlavní strana uzavřela s odpůrcem smír, leč že by uzavření smíru bylo mělo patrně za účel ho poškoditi.

(Rozh. ze dne 16. března 1929, Rv I 1387/28.)

Nynější žalovaný František N. vedl spor se železničním erárem o náhradu škody a k žalobci přistoupl nyní jako vedlejší intervenientka. Vydán byl nejprve mezitímní rozsudek, jímž byl žalobní nárok uznán důvodem po právu a jímž bylo vyhrazeno rozhodnutí o útratách sporu konečnému rozsudku. Mezitímní rozsudek nabyl moci práva, pak bylo jednáno o výši nároku a byl erár konečným rozsudkem odsouzen k náhradě škody i k zaplacení útrat sporu vedlejší intervenientce 4428 Kč. Tento konečný rozsudek však byl na odvolání eráru odvolacím soudem zrušen a věc byla prvnímu soudu vrácena k doplnění řízení a novému rozhodnutí. K tomuto novému rozhodnutí již nedošlo, protože tehdejší žalobce uzavřel se žalovaným erárem mimosoudní smír, načež obě strany společným podáním soudu oznámily, že spor byl mimosoudně vyrovnán a že žalobce bere za souhlasu žalovaného žalobu zpět, vzdává se žalobního nároku. Soud vzal toto zpětvzetí žaloby na vědomí a zastavil další řízení. Žalobou, o níž tu jde, domáhá se nyní vedlejší intervenientka na dřívějším žalobci náhrady útrat 4428 Kč uvádějíc v žalobě, že jí žalovaný svým procesním jednáním připravil o útraty sporu, opomenuv řádnou péči a opatrnost při uzavření smíru. Poukazuje při tom na předpisy §§ 1295 a 1297 obč. zák. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: V souzeném případě jde o žalobu o náhradu škody nikoli o zaplacení útrat dřívějšího sporu. Jde tudíž o zcela jiný žalobní nárok a jest proto námitka věci

právoplatně rozsouzené, na které odpůrce odvolatele i v odvolacím sdělení setrval, úplně lichou. A právě proto, že jde o žalobu o náhradu škody, jest na žalující straně, by dokázala, že na straně žalovaného vznikl závazek k náhradě škody. Zásadou jest, že každý musí nahraditi škodu, kterou jinému svou vinou způsobil (§ 1295 obč. zák.). Jednání, zakládající závazek k náhradě škody, může býti nedovolené, bezprávné jednání bez ohledu na poměr obligační anebo může se bezprávným objeviti jediné proto, že se příčí obligačnímu poměru. O tento druhý případ tu jíti nemůže, jelikož není mezi hlavní stranou ve sporu, již byl žalovaný, a vedlejším intervenientem, jímž byla žalující strana, obligačního poměru. Pokud se týče případu prvního předpokládá vznik závazku z nedovoleného jednání jednak jednání o sobě, podle všeobecných předpisů bezprávné, po případě i takovéto opomenutí, to však jen potud, pokud jest po zákonu povinnost k pozitivnímu jednání, dále škodu na jmění a příčinnou souvislost mezi bezprávným jednáním a škodou z něho vzešlou a posléze škůdcovu vinu v subjektivním smyslu slova. Kdo o náhradu škody žaluje, musí podmínky shora uvedené dokázati. A tu, třebaže je škoda a příčinná souvislost mezi ní a jednáním žalovaného v souzeném případě prokázána, není tomu tak ohledně bezprávného jednání, an žalovaný jako hlavní strana ve sporu nebyl povinen hájiti zájmy žalující strany, tehdejšího vedlejšího intervenienta, a starati se o to, by vedlejší intervenient dostal nahrazeny útraty sporu od tehdejší žalované strany. Neboť hlavní strana zůstává pánem rozepře a má právo se žalobním nárokem volně disponovati. Učinil-li tak žalovaný, užil svého práva v mezích zákonem vyměřených a není práv ze škody žalující straně z toho vyplývající (§ 1305 obč. zák.). Zbývá tudíž jen posouditi, nemohlo-li by jednání žalovaného býti posuzováno podle § 1295 druhý odstavec obč. zák., který stanoví, že i ten, kdo způsobil úmyslně škodu způsobem příčícím se dobrým mravům, odpovídá za ni, stalo-li se to při výkonu práva, když poškození bylo patrně účelem výkonu práva. Odvolatelka sice tvrdí, že jednání žalovaného bylo jednáním proti dobrým mravům, v tom směru však důkazy v prvé stolici nenabídla, tím méně prokázala, že by tu takové jednání bylo. Vzhledem k tomuto nedostatku zákonných náležitostí nelze shledati, že na straně žalovaného Františka N-a vznikl závazek k náhradě škody.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Právem uznal odvolací soud, že jde o nárok na náhradu škody z bezprávného činu, ale právem také uznal, že tu bezprávného činu není. Nynější žalovaný a tehdejší žalobce zůstal v původním sporu přes vedlejší intervenci nynější žalobkyně pánem rozepře a byl nade vší pochybnost oprávněn uzavřít o svém nároku se žalovaným erárem smír. Tímto smírem byl věcně spor již odklizen a neprávem klade dovolatelka váhu na formální ukončení sporu, které se stalo zpětvetím žaloby, a to již po tom, když bylo jednání prohlášeno skončeným podle § 193 c. ř. s. Netřeba se

tu tedy obíratí nerozhodnou otázkou, zda mohla býti žaloba zpětvzata po vydání pravoplatného mezitímního rozsudku a před vydáním rozsudku konečného, ale po skončení jednání podle § 193 c. ř. s., neboť podstata věci tkví v tom, že nynější žalovaný uzavřel s erárem smír a že k tomu byl oprávněn. Tím byl spor, jak již řečeno, ve věci ukončen, neboť pak hrozila tehdejšímu žalobci námitka věci vyrovnané. Po formální stránce mohly strany také jen ponechatí řízení v klidu a soudu to oznámiti (§ 168 c. ř. s.) a vedlejší intervenientka nebyla by proti tomu nic mohla namítati (§ 19 první odstavec c. ř. s.). Z toho, co vyloženo, jest zřejmo, že by žalobní nárok na náhradu škody mohl býti opřen jen o předpis § 1295 druhý odstavec obč. zák., to jest o to, že žalovaný úmyslně způsobil žalobkyni výkonem svého práva škodu, při čemž výkon práva měl zřejmě za účel žalobkyni poškoditi. Druhý odstavec § 1295 obč. zák. v doslovu III. novely stanovil nově ručení za škodu způsobenou mimo poměr smluvní úmyslně způsobem přičícím se dobrým mravům, ale, pokud by šlo o výkon práva, obmezil toto ručení jen na případ, že výkon práva patrně měl za účel jiného poškoditi. Při výkonu práva nestačí tedy, že oprávněný způsobil škodu úmyslně, t. j. s vědomím a s vůlí (§ 1294 obč. zák.), neboť takové poškození jest pravidelným důsledkem výkonu práva, (na př. při zabavení a prodeji věcí dlužníkových), nýbrž vyžaduje se ještě, aby výkon práva patrně měl za účel jiného poškoditi. To dokázati náleží žalobci. Usnesení panské sněmovny znělo v té příčině původně »jestliže výkon práva toliko mohl míti za účel«, ale císařské nařízení ze dne 19. března 1916, čís. 69 ř. z. zmírnilo tento doslov na »p a t r n ě m ě l z a ú č e l«, domnívající se, že by dřívější doslov prakticky náhradu škody vylučoval. Tím bylo řečeno, že chikanosní výkon práva, t. j. dobrým mravům se přičící zneužití práva k úmyslnému poškození jiného zavazuje teprve tehdy k náhradě škody, jestliže výkon práva měl patrně za účel jiného poškoditi (srov. k tomu zprávu komise panské sněmovny pro justiční věci str. 380—382 a vysvětlivky k čís. nař. 69/1916 ř. zák. ve Věstníku min. sprav. z roku 1916 str. 118—119). Tyto předpoklady žalobkyně vůbec ani netvrdila, domnívající se, že i tu stačí pouhé zanedbání píle a pozornosti po rozumu § 1297 obč. zák., což zastává také ještě v dovolání. Bez shora uvedených předpokladů platí zásada § 1305 obč. zák., který praví: »Kdo použije svého práva v právních mezích (§ 1295 druhý odstavec), neodpovídá za újmu, která z toho vzejde jinému«. Vedlejší intervenientka, přistoupivší k žalující straně, musila býti na to připravena, že žalobce buď následkem smíru nebo z jiného důvodu vzdá se žalobního nároku, třeba v pozdějším období sporu, kdy intervenientce již vzešly útraty, které mimo případ »chikany« nedostane nahrazeny. To jest risiko vedlejší intervenientky a důsledek § 19 c. ř. s. Právem tedy oba nižší soudy žalobu zamítly.

Čís. 8800.

Rízení je vadným, neprovedl-li soud první stolice v doplňovacím řízení přímo znovu důkaz výslechem stran, dav jen přečísti zápis proto-